

รายงาน

การพิจารณาศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นสูตรพลิกศพ

โดย

คณะอนุกรรมการศึกษากฎหมายด้านสาธารณสุขและติดตาม
การทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งพลศึกษา

ของ

คณะกรรมการพิจารณาศึกษากฎหมายด้านสาธารณสุขและติดตามการทุจริต

ประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข

ความเป็นมา

(๑) คณะกรรมการการสาธารณสุข ได้มีคำสั่งที่ ๗๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๘๒ วรรคสี่ และข้อ ๘๓ วรรคหนึ่ง แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษากฎหมายด้านสาธารณสุขและติดตามการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข เพื่อศึกษากฎหมายด้านสาธารณสุขและติดตามการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข โดยคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑. นายสุนทร จินดาอินทร์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายสวัสดิ์ ทรัพย์เจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลตำรวจเอก มีชัย นกุลกิจ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นายประศักดิ์ ณ กาฬสินธุ์	อนุกรรมการ
๕. นายพิศาล พิริยะสถิต	อนุกรรมการ
๖. พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวนนัต	อนุกรรมการ
๗. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล	อนุกรรมการ
๘. นายมานิตย์ ชัยมงคล	อนุกรรมการ
๙. ดร.พรพรรณ รัตนอมร	อนุกรรมการ
๑๐. นายเสมอ กาทักดี	อนุกรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาทบทวนและติดตามรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายด้านสาธารณสุขและการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข รวมทั้งให้มีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่ได้ตามที่เห็นสมควร และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการต่อไป

(๒) ในการประชุมคณะกรรมการการสาธารณสุข ครั้งที่ ๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางด้านสาธารณสุขจากสถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ

สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

/การ...

การชันสูตรพลิกศพนอกสถานที่ของแพทย์ว่าแพทย์ที่จะต้องออกไปชันสูตรพลิกศพนอกโรงพยาบาล เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย จึงเสนอแนะว่าควรให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งดำเนินการออกคำสั่งในกรณี ที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถนำศพกลับมาชันสูตรภายในโรงพยาบาลได้ โดยมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โดยตรง ซึ่งประธานคณะอนุกรรมการ พิจารณาศึกษากฎหมายด้านสาธารณสุขและติดตามการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการ สาธารณสุข ได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการการสาธารณสุข ว่ากรณีดังกล่าวไม่น่าที่จะ ทำได้เพราะจะขัดต่อกฎหมาย และได้เสนอให้คณะอนุกรรมการ พิจารณาศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการ ชันสูตรพลิกศพ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรพิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตร พลิกศพเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ตามกฎหมาย และพิจารณาว่ากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความไม่เหมาะสมหรือมีความไม่สะดวกในทางปฏิบัติอย่าง ใดบ้าง รวมทั้งการแก้ปัญหาในระยะสั้นจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง และการแก้ไขปัญหาระยะยาว ว่าจะแก้ไขกฎหมายอย่างไรบ้าง

วิธีการทำงานของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการ ได้พิจารณาปัญหาของแพทย์ที่ไม่สามารถออกไปชันสูตรพลิกศพนอก สถานที่ ค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ และข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตร พลิกศพ ดังนี้

๑. ศึกษากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๑) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๘-๑๕๖

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑)

พ.ศ.๒๕๔๒

(๓) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะ เดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓

(๔) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะ เดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗

(๕) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะ เดินทางและค่าเช่าที่พักของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากแพทย์ให้ไปชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๗ พ.ศ.๒๕๔๓

/(๕) ระเบียบ...

(๕) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครในการชันสูตร
พลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.๒๕๔๓

(๖) เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลการตาย และสถิติการชันสูตรพลิกศพของพนักงานอัยการ

(๗) เอกสารเกี่ยวกับปัญหาของแพทย์ในการออกไปสถานชันสูตรพลิกศพนอกสถานที่

๒. เชิญบุคคลมาให้ข้อมูลและชี้แจงข้อเท็จจริง คือ

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๘

(๑) นายแพทย์ทรงยศ ชัยชนะ นายแพทย์ ๙ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(๒) นางวารุณี สุรนิงค์ นิตินกร ๘ว. กลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(๓) นายจรรย์ สุวรรณ นิตินกร ๘ว. กลุ่มกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๘

(๑) นายแพทย์สุรสิทธิ์ โจรนกิจอำนวย ผู้แทนปลัดกระทรวงยุติธรรม

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

(๑) ศาสตราจารย์นายแพทย์วีรติ พาณิชย์พงษ์ หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

(๑) พลตำรวจตรี ชุมศักดิ์ พุกษาพงษ์ ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

(๒) นางพูนสุข สีตะปะดล เลขานุการกรม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

(๓) นายวีระยุทธ สุขเจริญ อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

(๔) นายโกมล พรหมเพ็ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘ว

(๕) นายแพทย์สุวัช เขียวศิริวัฒนา ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

(๖) นายแพทย์ณรงค์ กษิติประดิษฐ์ รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

(๗) แพทย์หญิงสมบูรณ์ ธรรมเกลิงกิจ หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

ศิริราชพยาบาล

(๘) นายแพทย์วิชาญ เปี้ยวนิม หัวหน้าแพทย์นิติเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามาริบัติ

(๙) นางนิโลบล แววังศรี ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและระเบียบด้านค่าใช้จ่ายในการบริหาร

(๑๐) นางมานิดา ภูเจริญ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงสาธารณสุข ๑

(๑๑) นายเกริกพงศ์ เกษรทอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ว.

(๑๒) นายกำพล จิตการุณ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ว.

(๑๓) นางอริสรา ปิ่นประเสริฐ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ว.

(๑๔) นางวิดา โชติรัตนศิริ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ ๖

/(๑๕) นางสาว...

(๑๕) นางสาวสายใจ สิทธิสา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ว.
(๑๖) นายจรัญ ตรีณวัฒน์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ว.
(๑๗) นางสาวอภิชนา ชัยมงคล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ว.
(๑๘) นางน้อง เจริญนาค	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ว.

การดำเนินการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา และรับฟังข้อมูลและข้อเท็จจริงจากผู้เกี่ยวข้อง รวม ๗ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ครั้งสุดท้าย เมื่อวันพุธที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘

สรุปข้อกำหนดและระเบียบที่สำคัญเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๘ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้น คือ

- (๑) ฆ่าตัวตาย
- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้าย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็น...

จำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ และในกรณีที่มีความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชั้นสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

๕ ล ๕

มาตรา ๑๕๐ ทวิ ผู้ใดกระทำการใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไปเว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือเพื่ออำพรางคดีผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ (บังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒)

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก้ไขความในมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๐ ทวิ โดยมีเหตุผลในการแก้ไข คือ เนื่องจากในทางปฏิบัติ การชันสูตรพลิกศพมักกระทำโดยพนักงานสอบสวนร่วมกับเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่หรือแพทย์ประจำตำบลแทนแพทย์ซึ่งอาจทำให้ระบบการตรวจสอบพยานหลักฐานทางนิติเวชไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยถึงสาเหตุและพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดการตายนั้น อีกทั้งการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ยังขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลกันของผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพอย่างแท้จริง นอกจากนี้วิธีการในการชันสูตรพลิกศพและการได้ส่วนการตายของบุคคลยังเป็นไปอย่างล่าช้าและมิได้คุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้ตายอย่างเพียงพอ ฉะนั้นสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดตัวบุคคลผู้ร่วมทำการชันสูตรพลิกศพเสียใหม่ กล่าวคือ ให้พนักงานสอบสวนทำการชันสูตรพลิกศพพร้อมกับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ แพทย์ประจำโรงพยาบาล และแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตามลำดับและให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการชันสูตรพลิกศพด้วยในกรณีที่ความตายเกิด

สิ้นโดย...

ขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงวิธีการในการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายโดยศาล เพื่อให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ มีประสิทธิภาพ และคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของผู้ตายมากยิ่งขึ้นและโดยที่เป็นการสมควรกำหนดลักษณะความผิดขั้นใหม่ที่ทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งสมควรแก้ไขอัตราโทษตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีอัตราโทษสอดคล้องกัน

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑)

พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลไว้ คือ

มาตรา ๗ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าแพทย์ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มีเหตุจำเป็นไม่สามารถไปตรวจชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุได้ แพทย์ดังกล่าวอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมตรวจชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุในเมืองต้น แล้วรีบรายงานให้แพทย์ทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ต่อไป

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ได้รับค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๓.ระเบียบกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับเงินค่าตอบแทนและเงินอื่นในการชันสูตรพลิกศพ

ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗ สรุปดังนี้

(๑) การเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ผู้มีอำนาจอนุมัติในการเบิกจ่าย คือ หัวหน้าส่วนราชการต้นสังกัดของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้นั้น

(๒) อัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการชันสูตรพลิกศพ

ก. การชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ จ่ายให้แก่แพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพในแต่ละครั้ง ไม่เกิน ๘๐๐ บาทต่อคน

/ข. การชันสูตร...

- ข. การชันสูตรพลิกศพที่โรงพยาบาล สถาบันนิติเวชวิทยา หรือสถาบันอื่น
- จ่ายให้แพทย์ที่ทำการตรวจสภาพศพภายนอก ศพละไม่เกิน ๕๐๐ บาท
  - จ่ายให้แพทย์ผู้ทำการผ่าพิสูจน์ภายในศพ ศพละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
  - จ่ายให้แพทย์ผู้ทำการผ่าตรวจภายในและตัดตรวจชิ้นเนื้อศพ ศพละไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

ค. กรณีการชันสูตรพลิกศพตาม ก และ ข ที่กระทำโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือ พยาธิแพทย์ (พยาธิแพทย์ หมายความว่า พยาธิแพทย์ในสาขาพยาธิวิทยากายวิภาคหรือพยาธิวิทยาทั่วไป) ให้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ เพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง

ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ

๑. ปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานชันสูตรพลิกศพ

๑.๑ ผู้แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาในการชันสูตรพลิกศพ หลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อปี ๒๕๔๒ สรุปว่าในการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ โดยเฉพาะ มาตรา ๑๕๐ เดิมนั้นกฎหมายในมาตรานี้ได้บัญญัติให้แพทย์เป็นผู้มีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ แต่ถ้าไม่มีแพทย์หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ใช้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขประจำท้องที่หรือแพทย์ประจำตำบล เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ ซึ่งในการแก้ไขกฎหมายมาตรานี้เมื่อปี ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้ผู้ชันสูตรพลิกศพ จะต้องเป็นแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ หลังจากมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวแล้ว ในทางปฏิบัติของแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข นั้น ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นในส่วนกลางหรือในต่างจังหวัดที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแล้ว จะไม่ค่อยมีปัญหาในการออกไปชันสูตรพลิกศพ แต่ถ้าเป็นระดับอำเภอแล้วจะมีแพทย์ประจำโรงพยาบาลชุมชน ประมาณ ๑-๓ คน เท่านั้น ถ้ามีแพทย์เพียง ๑ คน จะต้องทำหน้าที่บริหารและรักษาพยาบาลผู้ป่วยด้วย ซึ่งจะมีปัญหาในทางปฏิบัติและขณะนี้แพทย์จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การออกไปชันสูตรพลิกศพบางครั้งก็เป็นเวลากลางคืนและเป็นพื้นที่ทุรกันดาร จะต้องออกไปในป่าและอยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตรายเกี่ยวกับการก่อการร้ายด้วย ในระยะแรกของการบังคับใช้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.๒๕๔๒ ได้บัญญัติมาตรา ๗ ไว้ว่า “ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๔๘ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าแพทย์ตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่ง

/ประมวล...

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มีเหตุจำเป็นไม่สามารถไปตรวจชั้นสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุได้ แพทย์ดังกล่าวอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมตรวจชั้นสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุในเบื้องต้น แล้วรีบรายงานให้แพทย์ทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ต่อไป ซึ่งการอบรมเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้มีการจัดอบรมไปแล้วจำนวน ๑๐ รุ่น โดยดำเนินการร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และขณะนี้ก็ใกล้จะครบกำหนดระยะเวลา ๕ ปีดังกล่าวแล้ว สำหรับแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข นั้น ทราบว่าไม่มากและส่วนใหญ่จะเป็นแพทย์ที่อยู่ในเขตเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาในการออกไปชั้นสูตรพลิกศพของแพทย์ทางราชการ ส่วนเงินค่าตอบแทนแก่แพทย์และเจ้าหน้าที่อื่นที่ต้องออกไปชั้นสูตรพลิกศพของกระทรวงสาธารณสุขจะเบิกจ่ายจากเงินบำรุงของโรงพยาบาลเพราะไม่มีเงินงบประมาณให้ กระทรวงสาธารณสุขเคยเสนอให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนดังกล่าวเนื่องจากแพทย์ที่ต้องทำการชันสูตรพลิกศพสังกัดอยู่หลายหน่วยงาน ซึ่งกระทรวงยุติธรรมแจ้งว่าไม่มีงบประมาณให้และจะรอให้กฎหมายเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ออกมาก่อน ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขเคยมีหนังสือแจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ การเคลื่อนย้ายศพ และค่าตอบแทนการชันสูตรพลิกศพแต่ก็ยังไม่ได้รับการพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่อย่างใด สำหรับความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพเพื่อแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ ก็อาจเพิ่มข้อความในมาตรา ๑๕๐ ว่าผู้ชันสูตรพลิกศพนอกจากจะเป็นแพทย์ต่างๆ แล้ว อาจจะเป็นบุคคลที่ทางสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แต่งตั้งหรือขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ก็ได้ ส่วนการเคลื่อนย้ายศพมาชันสูตรพลิกศพ อาจเพิ่มข้อความในมาตรา ๑๕๐ ทวิ อีกว่า ถ้าเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นให้อยู่ในดุลยพินิจของบุคคลที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เป็นผู้อนุญาตให้เคลื่อนย้ายศพมาชันสูตรพลิกศพได้ หรือถ้าศพอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยก็อาจกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่อื่นไปดูสถานที่พบศพและนำศพมาชันสูตรที่โรงพยาบาล เป็นต้น เพราะว่าการชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ มีความมุ่งหมายเพื่อหาสาเหตุการตายและหาว่าใครทำให้ตาย ซึ่งการนำศพมาที่โรงพยาบาลแพทย์ก็สามารถบอกสาเหตุของการตายได้ ส่วนการหาว่าใครทำให้ตายนั้นแพทย์จะไม่ค่อยมีความชำนาญในเรื่องนั้นนอกจากจะเป็นคนที่ช่างสังเกตเท่านั้น สำหรับการแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับเงินค่าตอบแทนในการชันสูตรพลิกศพ อยากจะเสนอให้กระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นเจ้าของระเบียบตามกฎหมาย ได้ทำการแก้ไขให้ครอบคลุมไปถึงเจ้าหน้าที่อื่นที่ไปช่วยชันสูตรพลิกศพด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าของกระทรวงสาธารณสุขก็ได้ออกระเบียบเงินบำรุงให้จ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่อื่นที่ต้องไปช่วยแพทย์ในการออกไปชันสูตรพลิกศพด้วย

๑.๒ ผู้แทนปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาในการชันสูตรพลิกศพ หลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อปี ๒๕๔๒ สรุปว่าขณะนี้แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ทั้งประเทศมีอยู่ประมาณ ๖๐-๗๐ คน หลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากจะเป็นแพทย์ของทางราชการ คือ แพทย์ไม่อยากจะออกไปชันสูตรพลิกศพ เช่น เห็นว่าต้องออกไปในพื้นที่ที่เสี่ยงอันตราย หรือเห็นว่าเป็นภาระที่จะต้องไปเป็นพยานศาลซึ่งบางครั้งก็จะเป็นคดีที่มีอิทธิพล ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้แพทย์เต็มใจที่จะออกไปชันสูตรพลิกศพ ซึ่งขณะนี้กระทรวงยุติธรรมก็ได้แก้ไขระเบียบเกี่ยวกับเงินค่าตอบแทนในการชันสูตรพลิกศพโดยเพิ่มค่าตอบแทนให้แก่พยาธิแพทย์ให้ได้เท่ากับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์แล้ว ซึ่งการจะแก้ไขปัญหานั้นนี้อาจทำการผลิตแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกและการผลิตแพทย์ก็มีปัญหาในเรื่องโควตาของการผลิตแพทย์ หรืออาจเปิดหลักสูตรปริญญาโททางนิติเวชศาสตร์ให้แก่แพทย์ทั่วไป เป็นต้น สำหรับปัญหาในการตั้งงบประมาณที่อนุกรรมการได้เสนอให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการตั้งงบประมาณทั้งหมดเพื่อหน่วยงานต่างๆ จะได้เบิกโดยตรงกับกระทรวงยุติธรรมที่เดียวนั้น ขณะนี้ยังทำไม่ได้ ทั้งนี้กำลังจะรอกฎหมายนิติวิทยาศาสตร์ออกมาก่อน และการตั้งงบประมาณจะต้องมีตัวเลขหรือสถิติในการชันสูตรพลิกศพ เช่น ใช้สถิติจากกระทรวงสาธารณสุขมาเป็นข้อมูลในการตั้งงบประมาณ ส่วนการจะผลิตบุคลากรอื่นให้เป็นเจ้าพนักงานชันสูตรพลิกศพเพื่อให้ไปทำหน้าที่แทนแพทย์นั้นอาจจะไม่คุ้มค่าและเห็นว่าการให้แพทย์เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพนั้นขณะนี้ยังมีความเหมาะสมอยู่โดยอาจมีวิธีการจูงใจแพทย์และทำการฝึกอบรมทางนิติเวชศาสตร์ให้แก่แพทย์เพิ่มเติม

๑.๓ ศาสตราจารย์นายแพทย์วิรัตน์ พานิชย์พงษ์ หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาในการชันสูตรพลิกศพ หลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อปี ๒๕๔๒ สรุปว่าหลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีปัญหาในเรื่องการออกไปชันสูตรพลิกศพของแพทย์และสามารถปฏิบัติงานได้สมบูรณ์ในทางวิชาการ สำหรับในส่วนภูมิภาคนั้นทราบว่ามีปัญหาสำหรับแพทย์ที่เป็นหญิงและอยู่โรงพยาบาลบาลคนเดียวมักระที่ต้อดูแลผู้ป่วยทำให้ออกไปชันสูตรพลิกศพไม่ได้ นอกจากนี้ก็มีปัญหาในเรื่องการเดินทางไปทำการชันสูตรพลิกศพไม่สะดวก เช่น พื้นที่ที่จะต้องออกไปเสี่ยงอันตราย และต้องออกไปในเวลาากลางคืน เป็นต้น และความรู้ทางด้านนิติเวชศาสตร์ของแพทย์ทั่วไปยังมีไม่มากเหมือนกับแพทย์ทางด้านนิติเวชศาสตร์เพราะว่าไม่ค่อยจะให้ความสนใจในงานทางด้านนี้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็จะทำให้เกิดผลดี คือ อาจให้ผู้ที่มีความรู้ทางด้านนิติเวชศาสตร์ไปถ่ายภาพแล้วนำเหตุการณ์มาดู วิธีนี้จะเหมาะสำหรับในต่างจังหวัดที่ยังไม่มีความพร้อมและมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยเช่นกรณีของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการใช้วิธีนี้ถ้ามีความจำเป็นก็ต้องทำเพื่อบรรเทาปัญหา

ในเรื่อง...

ในเรื่องนี้โดยสอนวิธีการถ่ายภาพในมุมต่างๆ ที่ต้องการดู แต่การให้แพทย์ไปดูในที่ที่เกิดเหตุก็มีส่วนดี เพราะว่าได้ดูที่เกิดเหตุด้วยตาของตนเอง ส่วนอัตราค่าตอบแทนในการชันสูตรพลิกศพในปัจจุบัน สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นไม่มีปัญหาเพราะได้ครั้งละ ๘๐๐ บาท และค่าแท็กซี่ซึ่งก็พออยู่ได้ แต่ในต่างจังหวัดก็ยังมีปัญหาอยู่เพราะไม่มีงบประมาณต้องใช้เงินบำรุงของโรงพยาบาลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน ส่วนเรื่องการตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพนั้นน่าจะนำข้อมูลการชันสูตรพลิกศพของทุกหน่วยงานมาทำการตั้งงบประมาณ สำหรับร่างกฎหมายนิติวิทยาศาสตร์นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และสนับสนุนงบประมาณด้านนี้ จำนวนแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ทั้งประเทศขณะนี้มียู่ประมาณ ๘๐ คน ซึ่งถือว่ายังน้อยมาก สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ น่าจะมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ทางนิติเวชศาสตร์ให้ออกไปทำงานแทนแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพได้

๒. ปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับเงินงบประมาณในการชันสูตรพลิกศพ

๒.๑ ผู้แทนปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงในเรื่องเกี่ยวกับเงินงบประมาณค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ในการชันสูตรพลิกศพ สรุปว่าหลังจากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ แล้ว กระทรวงยุติธรรมได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ให้กับแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ โดยกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการต้นสังกัดของแพทย์และเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ เป็นผู้อนุมัติเบิกจ่ายค่าตอบแทนและเงินต่างๆ ดังกล่าว ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขทราบว่าไม่ได้มีการขอตั้งงบประมาณไว้ แต่ในส่วนของกระทรวงยุติธรรม คือ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ มีแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ที่ต้องทำการชันสูตรพลิกศพ จึงได้ขอตั้งงบประมาณไว้ โดยแพทย์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ร่วมกับพนักงานตำรวจ กำหนดพื้นที่รับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพในพื้นที่ ๔ จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี นครนายก และพระนครศรีอยุธยา ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ได้มีการชันสูตรพลิกศพ จำนวน ๒,๗๐๒ ราย เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนไปจำนวน ๔,๕๕๐,๔๐๐ บาท สำหรับในปี ๒๕๔๘ ได้ประมาณการจำนวนการชันสูตรพลิกในภาพรวมของประเทศคือ การชันสูตรพลิกศพนอกสถานที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐-๑๕๐,๐๐๐ ครั้ง การตรวจสภาพศพและผ่าตรวจพิสูจน์ในสถานที่ ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ศพ กระทรวงยุติธรรม เคยเสนอขอตั้งงบประมาณให้แก่หน่วยงานอื่นด้วย แต่ทางสำนักงบประมาณได้ทักท้วงโดยให้ตั้งงบประมาณเฉพาะในส่วนที่กระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบเท่านั้น อนึ่ง ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพ คือ แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์มีจำนวนน้อยและหาแพทย์มาเรียนทางด้านนี้ยาก เคยเสนอต่อ ก.พ. ว่าจะขอผลิตแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ แต่ทาง ก.พ.แจ้งว่าไม่มีตำแหน่งให้ และหลังจากที่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ และมีบทเฉพาะกาล กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการอบรมเจ้าหน้าที่ช่วยชันสูตรพลิกศพ ทั้ง ๔ ภาค ไปแล้วประมาณ ๑,๐๐๐ คน เป็นเวลา ๕ วัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหา

/ระยะยาว...

ระยะยาว น่าจะแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่อื่น เช่น นักนิติวิทยาศาสตร์ ให้บริหารจัดการการชันสูตรพลิกศพและให้ทำการชันสูตรพลิกศพในเบื้องต้นได้ ซึ่งขณะนี้มีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ก็มีการผลิตมหาบัณฑิตทางนิติวิทยาศาสตร์แล้ว สำหรับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพจากผู้ปฏิบัติ เช่น แพทย์ของมหาวิทยาลัยและของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรมพร้อมที่จะเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการเรื่องนี้

๒.๒ ผู้แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ชี้แจงในเรื่องเกี่ยวกับเงินงบประมาณค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ในการชันสูตรพลิกศพ สรุปว่าจำนวนผู้เสียชีวิตที่จะต้องชันสูตรพลิกศพในปี ๒๕๔๒-๒๕๔๖ มีประมาณ ๙๒,๐๐๐-๙๗,๐๐๐ ราย โดยร้อยละ ๕๐ ไม่ทราบสาเหตุการตาย ร้อยละ ๓๕ เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น การจมน้ำตาย เป็นต้น ซึ่งในทางปฏิบัติไม่ได้จัดเก็บข้อมูลในเรื่องนี้ไว้ แต่ประมาณการว่ามีศพที่จะต้องทำการชันสูตรพลิกศพ ประมาณ ๑๐๐-๔๐๐ ศพต่อปี และในภาพรวมทั้งประเทศประมาณ ๑๐,๐๐๐ ศพต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนและเงินอื่นเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ เดิมนั้นการเบิกจ่ายจากกระทรวงยุติธรรมอาจจะไม่สะดวก กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกระเบียบให้เบิกจ่ายจากเงินบำรุงของโรงพยาบาล ซึ่งนอกจากแพทย์ที่ทำการชันสูตรพลิกศพแล้ว เจ้าหน้าที่อื่นที่ต้องออกไปร่วมกับแพทย์ทำการชันสูตรพลิกศพ ก็สามารถเบิกเงินดังกล่าวจากเงินบำรุงได้ด้วย ทั้งนี้ปริมาณงานการชันสูตรพลิกศพของโรงพยาบาลระดับจังหวัดจะมีมากกว่าโรงพยาบาลระดับอำเภอ หากจะมีการกำหนดตำแหน่งแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์แล้วน่าจะกำหนดไว้ที่โรงพยาบาลระดับจังหวัด สำหรับการขอตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพนั้นรับที่จะไปดำเนินการต่อไป

๒.๓ ผู้แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง ได้ชี้แจงในเรื่องเกี่ยวกับเงินงบประมาณค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ในการชันสูตรพลิกศพ สรุปว่าการบัญชีกลางไม่ได้เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับการขอตั้งและการจัดสรรงบประมาณแต่อย่างใด แต่จะเกี่ยวข้องกับการพิจารณาให้ความเห็นชอบระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ให้กับแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ ของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งล่าสุดได้ให้ความเห็นชอบระเบียบดังกล่าวโดยให้ครอบคลุมไปถึงพยาธิแพทย์ด้วยแล้ว

๒.๔ ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ได้ชี้แจงในเรื่องเกี่ยวกับเงินงบประมาณค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ในการชันสูตรพลิกศพ สรุปว่าในการขอตั้งงบประมาณนั้นจะมุ่งเน้นถึงภารกิจของแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานใดมีภาระหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจใดจะต้องเป็นผู้ขอตั้งงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อจะได้เกิดความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินและการบริหารจัดการงบประมาณ สำหรับงบประมาณเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพที่ผ่านมาหน่วยงานที่เคยขอตั้งงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น มหาวิทยาลัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น อนึ่ง หากตั้งงบประมาณไว้ที่หน่วยงานกลาง เช่น กระทรวงยุติธรรม การเบิกเงินงบประมาณแทนกันจะเป็นการสร้างขั้นตอนให้แก่หน่วยงานผู้เบิก ดังนั้น การให้แต่ละหน่วยงานขอตั้งงบประมาณเอง ประกอบกับปัจจุบันการเบิกเงินใช้ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) การเบิกจ่ายเงินเองนั้นจะเกิดความสะดวกมากกว่า แต่ทั้งนี้ อาจกำหนด

เป้าหมายโดยมีการบูรณาการ มีเจ้าภาพในการรวบรวมข้อมูลว่าในปีหนึ่งนั้นมีการชันสูตรพลิกศพ จำนวนเท่าใด ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขนั้นเนื่องจากเงินบำรุงของโรงพยาบาลที่ใช้เบิกจ่ายอยู่ในขณะนี้ เป็นเงินที่ได้มาจากงบประมาณตามโครงการหลักประกันสุขภาพ ๓๐ บาท รักษาทุกโรค และเงินจากส่วนอื่น ดังนั้น สมควรขอตั้งงบประมาณสำหรับการชันสูตรพลิกศพไว้เป็นการเฉพาะ

สรุปปัญหาและข้อขัดข้องในการชันสูตรพลิกศพ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับแพทย์ในการทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

๑.๑ จำนวนแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ทั้งประเทศขณะนี้ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

๑.๒ แพทย์ของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพภายในเขตอำเภอ ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลชุมชนซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑-๓ คน/โรงพยาบาล มีภาระหน้าที่ที่ต้องดูแลผู้ป่วยที่มารับบริการเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาออกไปชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ

๒. ปัญหาความปลอดภัยของแพทย์ที่ไปทำหน้าที่ชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ

กรณีศพอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลหรืออยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตรายจากการก่อการร้ายหรือมีความไม่ปลอดภัยอื่น และกรณีที่ต้องไปชันสูตรพลิกศพในเวลาากลางคืน จะเพิ่มความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

๓. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ ทวิ ในเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายศพ ซึ่งมาตรานี้บัญญัติไว้สรุปว่า การกระทำการใดๆ แก่ศพในบริเวณที่พบศพ ก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นในประการที่นำจะทำให้การชันสูตรพลิกศพ หรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไปนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตราย แก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่แพทย์จะให้นำศพมาชันสูตรพลิกศพที่โรงพยาบาลจึงไม่สามารถกระทำได้หากไม่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าว

๔. ปัญหาเกี่ยวกับเงินงบประมาณในการชันสูตรพลิกศพ

๔.๑ กระทรวงสาธารณสุข ไม่ได้ขอตั้งงบประมาณในการชันสูตรพลิกศพไว้ ทำให้ต้องไปเบิกจ่ายจากเงินบำรุงของโรงพยาบาล

๔.๒ อัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการแก่แพทย์หรือเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ นั้นเหมาะสมหรือไม่

สรุปความเห็นของคณะอนุกรรมการ

(๑) สมควรมีการแก้ไขระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ.๒๕๔๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการแก่แพทย์หรือเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ควรแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล พื้นที่เสี่ยงอันตรายจากการก่อการร้ายหรือความไม่ปลอดภัยอื่น และระยะเวลาในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ และกรณีแพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพให้เพิ่มอัตราค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการให้แก่แพทย์นั้นอีกกึ่งหนึ่ง

(๒) ในการขอตั้งงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ สมควรให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการขอตั้งและเบิกจ่ายเงินตามยุทธศาสตร์และภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เหมือนที่เคยปฏิบัติมาเช่นเดิมโดยไม่มีการเบิกจ่ายแทนกัน และให้ใช้ระเบียบกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนและเงินอื่นๆ ให้กับแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ เป็นกรอบในการเบิกจ่ายเงิน

สำหรับกระทรวงสาธารณสุขซึ่งยังไม่เคยขอตั้งงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้โดยใช้เงินบำรุงของโรงพยาบาลเบิกจ่ายอยู่ในขณะนี้นั้นสมควรให้ดำเนินการขอตั้งงบประมาณเพื่อการนี้ โดยไม่ควรให้เบิกจ่ายจากเงินบำรุงอีกต่อไป สำหรับการรวบรวมข้อมูลและสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ นั้น กระทรวงยุติธรรม ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

(๓) สมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ ทวิ ในเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายศพ ให้มีการผ่อนคลายเป็นไปถึงการเคลื่อนย้ายศพในกรณีมีความจำเป็นอย่างอื่นนอกจากกรณีบัญญัติไว้ดังกล่าวด้วย และสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในมาตราอื่น โดยมีเหตุผลประกอบการแก้ไขเพิ่มเติม ตามร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้

/ร่างแก้ไข...

**ร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ
และเหตุผลประกอบในการแก้ไขเพิ่มเติม**

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๔๙ ความตายผิดธรรมชาติเกิดขึ้น ณ ที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของสามีภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ญาติ //มิตรสหายหรือผู้ปกครอง// ของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการ ดังต่อไปนี้

- (๑) เก็บศพไว้ ณ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพียงพอที่จะทำได้
- (๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง (เดิม) ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้ว่า ก่อนการชันสูตรพลิกศพให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้ ประกอบกับความในมาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง (เดิม) ได้กำหนดหน้าที่ในการจัดการศพของผู้ตายไว้แต่เพียง สามีภริยา มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตาย ที่รู้เรื่องการตายของผู้ตาย เท่านั้น

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๔๙ วรรคสอง

/หน้าที่ดังกล่าวของในวรรคหนึ่งนั้นขัดข้อบังคับ ซึ่งได้พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามีภริยา ญาติ หรือผู้ปกครอง
อยู่ในที่นั้นด้วย//

ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของผู้อื่นซึ่งได้พบศพเป็นผู้จัดการแทน
ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังกล่าวบัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อความในมาตรา ๑๔๙ วรรคสอง ที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นที่มีได้เป็น สามีภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตาย ซึ่งได้พบศพ หรือมีศพอยู่ในความดูแล ให้มีหน้าที่ในการจัดการศพด้วย

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับ แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปับตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด //ไม่รพชยชตชอสรรัฐ//ปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ //ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มี หรือ ไม่ชยชตชอสรรัฐ//ให้ปฏิบัติหน้าที่ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้น ทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนและแพทย์ดังกล่าวทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตร พลิกศพทันที และให้แพทย์ดังกล่าวทำรายงานแนบท้ายบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายใน เจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน สามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ และในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการ กระทำผิดอาญา ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการเมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตร พลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

การกำหนดให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพอยู่ในลำดับรองจาก แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวุฒิปับตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา และอยู่ในลำดับก่อนแพทย์ ประจำโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ขณะนี้มีแพทย์อยู่จำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและนายแพทย์ด้านเวชกรรมป้องกัน ซึ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าว เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มากกว่าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ และได้เคยผ่านการเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐมาแล้ว ประกอบกับแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดทั้ง ๒ ตำแหน่งดังกล่าวนั้นมีหน้าที่ทางด้านการบริหารงานและวิชาการโดยมิได้ทำหน้าที่ทางด้าน การรักษาพยาบาลแต่อย่างใด

เพิ่มเติมความในมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง

ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ หากการเดินทางไปทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วอาจเป็นอันตราย อย่างยิ่งแก่ชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย ของผู้ทำการชันสูตรพลิกศพและผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชน ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัด หรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี สั่งให้ ชะลอการชันสูตรพลิกศพไว้ก่อนจนกว่าอันตรายดังกล่าวจะหมดไปก็ได้

เหตุผลในการเพิ่มเติม

เนื่องจากกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ คือ พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ที่มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ จะต้องไปทำการชันสูตรพลิกศพ โดยเร็ว ซึ่งในบางกรณีการเดินทางไปทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว อาจเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่ชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย ของผู้ทำการชันสูตรพลิกศพและผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชน เช่น ศพอยู่ในท้องที่ที่เสี่ยงอันตราย เกี่ยวกับการสู้รบ การก่อการร้าย ภัยทางธรรมชาติ ซึ่งอันตรายดังกล่าวนั้นยังคงมีอยู่และเป็นอุปสรรคต่อการชันสูตรพลิกศพ รวมทั้งเพื่อความปลอดภัยของผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ ทำให้ไม่สามารถไปทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วได้ จึงมีความจำเป็นจะต้องชะลอการชันสูตรพลิกศพไว้ก่อนจนกว่าอันตรายดังกล่าวจะหมดไป ทั้งนี้ อำนาจในการพิจารณาและสั่งชะลอการชันสูตรพลิกศพ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดกรณีที่ศพอยู่ในท้องที่ของจังหวัดในส่วนภูมิภาค หรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาลกรณีที่ศพอยู่ในท้องที่ของ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้เพื่อความสะดวกหรือความเหมาะสม ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ก็อาจจะมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนได้ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบหมายให้นายอำเภอในท้องที่ที่พบศพ มีอำนาจในการพิจารณาและสั่งให้ชะลอการชันสูตรพลิกศพไว้ก่อน เนื่องจากว่าอำเภอนั้นอยู่ในท้องที่ทุรกันดารและห่างไกลจากตัวจังหวัดมาก ทำให้ไม่สะดวกและไม่คล่องตัว ในการนำเรื่องมาเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา เป็นต้น

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐ วรรคสอง(เดิม)

ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอหรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้วส่งไปยังพนักงานอัยการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

เมื่อได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวหาใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อให้มีข้อความสอดคล้องกับมาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งความในมาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดหน้าที่ในการจัดการศพของผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายกรณีที่มีความตายผิดธรรมชาติเกิดขึ้นไว้ด้วย

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐ วรรคเจ็ด(เดิม)

ในการไต่สวนตามวรรคห้า ให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะทำการไต่สวนไว้ที่ศาล และให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลส่งสำนวนคำร้องและแจ้งกำหนดวันนัดไต่สวนให้สามีภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายตามลำดับ อย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้ /ทราบก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่แสดงถึงการตายมาสืบ

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อให้มีข้อความสอดคล้องเช่นเดียวกับความในมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง (เดิม) ที่บัญญัติไว้ว่า "ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้"

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐ ทวิ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๐ ทวิ ผู้ใดกระทำการใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ หรือเคลื่อนย้ายศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นในประการที่น่าจะทำการชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่มีศพอันเกิดจากภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุที่มีคนตายจำนวนมากหรือศพอันเกิดจากการจลาจล หรือจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ หรือเพื่อความสะดวกในการชันสูตรพลิกศพ หรือเหตุอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด หรือจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น การกระทำความดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือเพื่ออำพรางคดีผู้กระทำความต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ตารางร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เกี่ยวกับการรับสารพยานหลักฐาน และเหตุผลประกอบในการแก้ไขเพิ่มเติม

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๑๕๕ ความคาดคิดธรรมดาเกิดขึ้น ๗ ทำให้เป็นหน้าที่ของสามี ภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เก็บศพไว้ ๗ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพื่องานที่จะทำได้</p> <p>(๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยเร็วที่สุด</p> <p>หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนั้นมีผลจนถึงผู้อื่น ซึ่งได้พบศพในที่นั้นด้วย</p> <p>มีสามี ภริยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครองของผู้ตายอยู่ในที่นั้นด้วย</p> <p>* ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังกล่าวในวรรคนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท</p>	<p>ร่างรายงานของคณะกรรมการสิทธิการสาธารณสุข วุฒิสภา</p> <p>แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา ๑๕๕ ความคาดคิดธรรมดาเกิดขึ้น ๗ ทำให้เป็นหน้าที่ของสามีภริยา ผู้ปกครอง ผู้สืบสันดาน ผู้แบบ โดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้มอบ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เก็บศพไว้ ๗ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพื่องานที่จะทำได้</p> <p>(๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยเร็วที่สุด</p> <p>-----</p> <p>แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง</p> <p>หน้าที่ที่ผู้ตั้งข้อสงสัยไม่พบหรือผู้ตั้งข้อสงสัยซึ่งผู้ตั้งข้อสงสัยที่ไม่ได้พบศพในที่ไม่ใช่สามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองเป็นผู้ตั้งข้อสงสัย</p> <p>ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตั้งข้อสงสัยได้พบศพเป็นผู้จัดการแทน</p> <p>ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อให้ความสอดคล้องกับมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง (เดิม) ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้ว่า ก่อนการรับสารพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สามี ภริยา ผู้ปกครอง ผู้สืบสันดาน ผู้แทน โดยชอบธรรม ผู้มอบ หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบเท่าที่จะทำได้ ประกอบกับความในมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง (เดิม) ได้กำหนดหน้าที่ในการจัดการศพของผู้ตายไว้แต่เพียงสามีภริยา มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายของผู้ตายเท่านั้น</p> <p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อให้ความในมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นที่มีฐานะเป็น สามีภริยา ผู้ปกครอง ผู้สืบสันดาน ผู้แทน โดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้มอบ หรือญาติของผู้ตาย ซึ่งได้พบศพหรือมีศพอยู่ในความดูแล ให้มีหน้าที่ในการจัดการศพด้วย</p>
<p>** มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการรับสารพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ยื่นคำขอไปยังพนักงานสอบสวนจังหวัดที่ได้รับวินิจฉัยหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทย์สภา ทำการรับสารพยานหลักฐาน โดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐปฏิบัติหน้าที่ได้ แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ ไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการรับสารพยานหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ยื่นคำขอไปยังพนักงานสอบสวนจังหวัดที่ได้รับวินิจฉัยหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทย์สภา ทำการรับสารพยานหลักฐาน โดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>การกำหนดให้แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีหน้าที่รับสารพยานหลักฐานในคำขอของแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ซึ่งได้รับวินิจฉัยหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทย์สภา และอยู่ในลำดับก่อนแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ขณะนี้มีแพทย์อยู่จำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและนายแพทย์ผู้อำนวยการป้องกัน ซึ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างรายงานของคณะกรรมการการสาธารณสุข ภูเก็ต เสนอขอแก้ไข</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>มาตรา ๑๕๖ ให้ส่งสำนวนชั้นอุทธรณ์คดีในกรณีที่มีความตามิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๖ พวิวรรตถาย ก่อนที่จะกระทำกรใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพหรือเคลื่อนย้ายศพ ตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีกรขออนุญาตจากพนักงานสอบสวนในบริเวณที่พบศพไว้ด้วย</p> <p>แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕๖ บทตรา ๑๕๖ ให้ส่งสำนวนชั้นอุทธรณ์คดีในความตามิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัด</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีข้อความสอดคล้องกันด้วยกับความเป็นมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง (เดิม) ที่บัญญัติไว้ว่า "ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ปกครอง หรือผู้ปกครอง ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้ปกครอง ผู้ไต่สวน หรือผู้พิพากษาผู้เกี่ยวข้องหนึ่งคนกรบาทที่ที่จะทำได้"</p> <p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากการกระทำกรใด ๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพ ก่อนการชั้นอุทธรณ์คดีเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเคลื่อนย้ายศพนั้น มาตรา ๑๕๐ ทวิ ได้บัญญัติและกำหนดโทษทนายอัยการผู้กระทำไว้วันแต่กรเป็นกรณีที่มีความจำเป็นกรกระทำ เพื่อยกเว้นอัยการก่อนนำของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นเท่านั้นจึงจะกระทำดังกล่าวได้ ซึ่งข้อยกวันดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องการเคลื่อนย้ายศพ เช่น กรณีที่มีศพอันเกิดจากภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุที่คนตายเข้ามาภายหรือศพอันเกิดจากอาการจลาจล หรือจำเป็นต้องการเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ชั้นอุทธรณ์หรือเพื่อความสะดวกในการชั้นอุทธรณ์คดี หรือเหตุอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นต้น ดังนั้น จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวด้วย โดยยังคงข้อยกวันในเรื่องที่มีความจำเป็นต้องการกระทำ เพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ไว้เช่นเดิม ทั้งนี้กรกระทำดังกล่าวในทุกกรณีจะต้องผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงและได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่แล้วแต่กรณี เสียก่อนด้วย</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างรายงานของคณะกรรมการบริหารการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
		<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด ในขณะนี้มีแล้ว มีแต่ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด จึงสมควรแก้ไขตำแหน่งดังกล่าวให้ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน</p>

กลุ่มงานคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา จัดทำ
เลขที่ ๘ ถนนอุทองโน แขวงสามเสนใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๐
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๐๖, ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๐๗